

Sprawozdanie z warsztatów na temat skutecznego lobbingu

W dniach 20-21.11.2014 r. w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” w Warszawie odbyły się warsztaty pod nazwą „Skuteczny lobbing – narzędzie działań nowoczesnych organizacji pozarządowych” organizowane przez Polski Klub Ekologiczny. W warsztatach wzięli udział członkowie Polskiego Klubu Ekologicznego, a także gość specjalny, Maiken Pollestad Sele, członkini organizacji partnerskiej Oikos – Organic Norway.

Celem warsztatów była profesjonalizacja działalności polskich organizacji pozarządowych w zakresie działań lobbingowych. Głównym tematem były metody wywierania wpływu na decydentów aby podejmowali świadome decyzje związane z problemami ekologicznymi oraz sposoby, dzięki którym można usprawnić tego typu działalność. Istotny element warsztatów stanowiły prezentacje Maiken Pollestad Sele, obrazujące proces i skuteczność lobbingu w Norwegii na przykładach dotyczących zagadnień związanych z rolnictwem ekologicznym i żywnością organiczną.

Pierwszego dnia warsztatów, po powitaniu i prezentacji uczestników, przedstawiono założenia i planowane efekty projektu. Następnie uczestnicy zapoznali się z działalnością norweskiej organizacji ekologicznej OIKOS, jej rolą w projekcie oraz z doświadczeniem w działaniach z parlamentarzystami. W swojej prezentacji Maiken Pollestad Sele zwróciła uwagę m.in. na konieczność budowania ogólnej świadomości wśród społeczeństwa oraz umiejętnego przeprowadzania rozmów z politykami i innymi organizacjami zarówno na szczeblu lokalnym, jak i krajowym. Wpływ wywierany zarówno na obywateli jak i na rządzących powinien przede wszystkim służyć realizacji idei zrównoważonego rozwoju. Uczestnicy mogli również podzielić się własnymi doświadczeniami w tym temacie oraz przedyskutować skuteczność podjętych dotychczas działań.

Drugi dzień stanowił kontynuację zagadnień z dnia poprzedniego. Warsztaty rozpoczęto prezentacją na temat dobrych praktyk organizacji norweskich, w szczególności OIKOS. W pierwszej części skupiono się głównie na rozróżnieniu pojęć „rzecznictwo” i „lobbing”, definiując rzecznictwo jako metody służące zmianie podejścia, zachowania czy polityki tak, aby praca danej grupy nacisku mogła się sprawnie rozwijać, przy jednoczesnym uwzględnieniu konieczności budowania świadomości wśród społeczeństwa. Lobbing natomiast uzupełnia definicję rzecznictwa o kwestię prowadzenia takich działań, by decydenci polityczni wybrali rozwiązanie, które odpowiada danej grupie nacisku. Czyli lobbing można traktować raczej jako narzędzie rzecznictwa w dużym uproszczeniu. Działania dotyczące zarówno rzecznictwa jak i lobbingu wymagają m.in. opracowania odpowiedniej strategii, rozwoju sieci kontaktów, prowadzenia kampanii społecznej, zaangażowania mediów oraz wykorzystania portali społecznościowych, co w dzisiejszych czasach stanowi łatwą i szybką drogę rozprzestrzeniania się informacji.

Skuteczny lobbing powinien opierać się przede wszystkim na rzetelnym zapoznaniu się z problemem. Przydatna jest tu zaproponowana przez Maiken Pollestad Sele technika dociekania istoty problemu, polegająca na zadawaniu kolejnych pytań aż do uzyskania samego sedna zagadnienia. W ramach rozpoznania istotna jest także analiza interesariuszy i ich klasyfikacja na decydentów, współpracowników, sojuszników i przeciwników. Dużą rolę w efektywności lobbingu odgrywa

przygotowanie prostego i zwięzłego przesłania, które najlepiej trafi do odbiorców. Samo przedstawienie planu decydom powinno odbywać się z wykorzystaniem technik negocjacyjnych tj. przy użyciu mowy ciała, budowaniu relacji, sprawnego przekazu informacji itp.

Po prezentacji dotyczącej lobbingu przeprowadzono dyskusję na temat problemu eutrofizacji wód Bałtyku. W dyskusji skupiono się na omówieniu problemu oraz podjętych metod działania, a także przeanalizowano dlaczego metody te nie przyniosły spodziewanego rezultatu.

Kolejnym etapem szkolenia był panel dyskusyjny ekspertów z zakresu ekologii i ochrony środowiska: Jacka Bożka, Dariusza Szweda oraz Radosława Gawlika. Wprowadzenie merytoryczne do panelu przeprowadził Jakub Skorupski. Celem dyskusji było omówienie polskich doświadczeń z zakresu lobbingu parlamentarnego prowadzonego przez organizacje pozarządowe, a także wyróżnienie najskuteczniejszych sposobów budowania świadomości społecznej oraz oddziaływania na decydentów i wyszczególnienie obaw jakie niosą ze sobą podejmowane działania.

Według Jacka Bożka, przewodniczącego Klubu Gaja, najistotniejsze są działania długoterminowe oraz trafienie do świadomości społeczeństwa w sposób prosty i zwięzły np. odwołując się do emocji, ponieważ posiadając poparcie społeczeństwa łatwiej wywierać wpływ na rządzących.

Dariusz Szwed, polityk i były działacz partii Zieloni, zasugerował natomiast rozgraniczenie pojęć „rząd” i „społeczeństwo”, ponieważ w procesach decyzyjnych to rząd podejmuje ostateczne decyzje, nie obywatele. Nacisk powinien być położony na odpowiednie przedstawienie problemu tak, aby zainteresował społeczeństwo. Istotne jest również wykorzystanie dostępnych środków, takich jak petycje, inicjatywa obywatelska, odwołania.

Radosław Gawlik, były w-ce minister ochrony środowiska za istotne uznał imienne wyznaczenie osób, które odpowiadają za poszczególne etapy realizacji planu, dzięki czemu będzie można uniknąć błędów oraz rozmywania odpowiedzialności. Zazaczył, że demokracja to również obywatelskie nieposłuszeństwo, dlatego ingerowanie w decyzje władz jest jednym ze społecznych praw. Podobnie jak poprzednicy zazaczył, że nagłaśnianie sprawy w mediach służy budowaniu świadomości i dyscyplinowaniu władz.

Obawy jakie zostały wymienione to m.in. brak możliwości finansowania planu, brak odwagi, pozorowane działania, fałszywi sojusznicy, poddanie się i rezygnacja. Wypowiedzi ekspertów wywołały burzliwą dyskusję uczestników szkolenia.

Po panelu dyskusyjnym oraz przerwie obiadowej powrócono do analizowania technik skutecznego lobbingu w oparciu o konkretny przykład. Maiken Pollestad Sele przedstawiła studium przypadku dotyczące wymierania pszczoł na świecie na skutek stosowania pestycydów. Celem było ustanowienie zakazu stosowania neonikotynoidów w Norwegii. Przedstawione zostały działania podjęte przez norweskich ekologów m.in. przy pomocy techniki „ale dlaczego”, dzięki zaangażowaniu naukowców i mediów, szczegółowym wywiadom i badaniom, a przede wszystkim dzięki wywarceniu nacisku na rządzących. Zmagania przyniosły skutek, po około 2 latach stosowanie neonikotynoidów zostało zabronione.

Ostatnim etapem szkolenia była dyskusja na temat wspomaganie lobbingu parlamentarnego w swoim najbliższym środowisku. Uczestnicy warsztatów proponowali w jaki sposób można zwiększać świadomość społeczną oraz jakie metody mogą okazać się najskuteczniejszymi sposobami wywierania wpływów na decydentów, uwzględniając zarówno norweskie doświadczenie jak i polskie warunki i możliwości.

Podjęto się także ustalenia ramowej struktury i planu działań w sprawie stanowiska organizacji pozarządowych wobec ograniczenia emisji azotu i fosforu do wód Bałtyku. Zaproponowane działania dotyczyły m.in. szczegółowego zapoznania się z problemem, zebrania faktów i znalezienia osób odpowiedzialnych za dotychczasowe niepowodzenia. Za istotne uznano również dotarcie do świadomości obywateli np. poprzez ukazanie konsekwencji jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie Bałtyku i ukazanie, że jest to sprawa mieszkańców całej Polski. Ważnym elementem jest również znalezienie partnerów do współpracy przy budowaniu świadomości społecznej, czasem ważniejsze niż pozyskanie środków na finansowanie przedsięwzięcia.

Warsztaty okazały się doskonałą możliwością porównania funkcjonowania polskich organizacji pozarządowych z działaniem tego typu stowarzyszeń zagranicą. Prezentacje i rozmowy z przedstawicielką OIKOS oraz panel dyskusyjny zachęciły uczestników do wymiany opinii na wiele istotnych tematów z zakresu lobbingu i działalności organizacji pozarządowych, dzięki czemu mogli dokonać oceny prowadzenia tego typu przedsięwzięć w Polsce. Wnioski wysnute na tej podstawie dają szansę na dostrzeżenie jakie zmiany są niezbędne aby wspierać i usprawniać lobbing oraz pomogą uczestnikom warsztatów wprowadzać te zmiany w swoim otoczeniu, a tym samym osiągać lepsze efekty w wywieraniu wpływu na decydentów i otrzymywać oczekiwane rezultaty.

Sprawozdanie z warsztatów napisała Anna Pająk